

Förbättra livsvillkoren för äldre med synnedsättning

Coronapandemin har blottat stora brister inom äldreomsorgen och visat att äldre med synnedsättning är särskilt sårbara. Gruppen riskerar i högre grad än andra att bli isolerade och förlora möjligheterna att vara aktiva och bevara hälsan. Bland personer över 70 år har mer än en tredjedel någon av de vanligaste ögonsjukdomarna, åldersförändringar i gula fläcken eller glaukom.

En synförlust innebär att individen ofta upplever minskad kontroll och ökad otrygghet. Utan rätt stöd blir dessutom vardagliga sysslor svåra eller omöjliga att klara på egen hand, samtidigt blir den personliga rörligheten begränsad. Därför behövs flera konkreta åtgärder för att förbättra delaktigheten och tryggheten för äldre när synförmågan sviktar.

Våra förslag:

Gör hemtjänsten tryggare för äldre med nedsatt syn

10 eller 15 olika personal från hemtjänsten är idag en realitet som skapar otrygghet för många äldre. För den som är blind eller har en kraftig synnedsättning blir det särskilt problematiskt. Det är nästan omöjligt att veta vem som kommer in i det egna hemmet och hur länge de stannar. Stabilare bemanning där den enskilde och personalen känner varandra är nödvändigt för att öka både kvalitet och trygghet. Inför därför nationella riktlinjer för bemanning inom hemtjänsten och en skyldighet för kommunerna att ha tydliga, uppföljningsbara mål för kvalitén, bland annat i form av antal personal per enskild hemtjänstberättigad. Äldre med synnedsättning ska också ha rätt att på förhand få veta vem från hemtjänsten som kommer.

Stärk synkompetensen och förebygg isolering

Antalet äldre ökar kraftigt och ju äldre vi blir desto vanligare är det med syn- och hörselnedsättningar. I förslagen till ny socialtjänstlag betonas vikten av förebyggande arbete, både för individens hälsa och självständighet men också för att sänka kommunernas kostnader.

Äldre med syn- och hörselnedsättningar är idag missgynnade och får inte samma organiserade stöd som exempelvis diabetes- och strokepatienter. Stärkt syn- och hörselkompetens behövs därför i de flesta kommuner i landet. De kommuner som sedan tidigare har satsat på att införa en funktion som syn- och hörselinstruktör kan tjäna som bra förebilder. De har insett att förebyggande stöd och anpassning i hemmiljön är bra både för den enskilde och för kommunen. Ge därför Socialstyrelsen i uppdrag att utreda och föreslå hur syn- och hörselkompetensen kan utvecklas i kommunerna och hur en god samverkan med regionernas syn- och hörselrehabilitering ska etableras i hela landet.

Motverka digitalt utanförskap för äldre med synnedsättningar

Digitaliseringen skapar nya möjligheter för många men svårigheter och sämre service för andra. Effekten är ökade klyftor som handlar både om möjligheter att ta till sig den nya tekniken och om att ha råd med den. Äldre med synnedsättningar har dubbla utmaningar och löper extra stor risk att hamna i digitalt utanförskap. Detta kommer utöver andra risker för isolering och svårigheter att delta i samhället som synnedsättningen innebär. Eftersom digitaliseringen på ett genomgripande sätt påverkar alla samhällssektorer, måste stat, regioner och kommuner samverka för att undvika ytterligare exkludering. Vi vill att några grundläggande principer ska antas och tillämpas på alla samhällsnivåer. Ett par av dem är:

- Ge äldre med synnedsättning och andra funktionsnedsättningar rätt till särskilt stöd för att kunna använda digital teknik i vardagen. Utbildning och support behöver anpassas efter den specifika målgruppen.
- Erbjud alternativ i form av personlig service till dem som inte har möjlighet att använda digital teknik. När nya digitala lösningar införs måste frågan om allas möjlighet till delaktighet alltid prioriteras.

För mer information kontakta:

Mikael Ståhl, mikael.stahl@srf.nu 08 39 92 91